

2 KREDITES, SZABADON VÁLASZTHATÓ SZEMINÁRIUM
NAPPALI II. FÉLÉV; IDŐPONT: KEDD 16:00–17:30; HELYSZÍN: (?)

Szemináriumvezető: Dr. Stamler Ábel

A tanegység célja: A középkori monasztikus szerzetesség és a misztikatörténet összefüggéseinek feltárása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a középkori monaszticizmus jelentősebb képviselőit és főbb irányzatait, valamint összefüggéseit a misztikatörténettel. Képes a misztika historiográfiája, valamint a történeti szempontok figyelembevételével önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1. Bevezetés (a középkori monaszticizmus önképe). 2. A misztika historiográfiája. 3. Monasztikus és misztikus modellek (Athanasziosz: Vita Antonii, Szent Jeromos). 4. Monasztikus és misztikus modellek (Cassianus, Szent Benedek). 5. A benedeki spiritualitás a korai középkorban (Nagy Szent Gergely, Smaragdus, Grimlaicus). 6. Az ezredforduló monasztikus „megújulásának” szellemi alapjai (kamalduliak, karthauziak). 7. Az ezredforduló monasztikus „megújulásának” szellemi alapjai (ciszterciek, grandmontiak). 8. Romuald, Damiani Szent Péter. 9. Szent Brúnó és a két Guigó. 10. Clairvaux-i Szent Bernát és Saint-Thierry Vilmos. 11. Inklúzus-misztika (beavatás, elfalazás és a misztikus tapasztalat). 12. A késő-középkori monasztikus megújulás (Kartauzi Dénes, Nikolaus Kempf). 13. Ritualitás és misztika (a szerzetesi ritualitás és a misztika összefüggései). 14. Interiorizáció. A monasztikus és misztikus szimbólumok néhány összefüggése (cella, hegy, halál). 15. Vallás, misztika és spiritualitás (a kortárs teológiai irányzatok).

Követelmény: Aktív órai részvétel. Szabadon választott, előre egyeztetett témakörben a félév során egy min. 5 oldal terjedelmű dolgozat elkészítése, szorgalmi időszak végéig leadása. A kurzus gyakorlati jeggyel zárul, a beadott dolgozatok érdemjegyeinek megfelelően.

Irodalom: A kurzus során a hallgatóknak megküldött előadásvázlatok és szövegrészletek. ALOIS M. HAAS: *Felemelkedés, alászállás, áttörés, Vigilia*, Budapest, 2011, 27–65; HANS URS VON BALTHASAR: Szempontok a keresztény misztika mibenlétének meghatározásához, in *A misztika alapkérdései*, Sík Sándor, Budapest, 2008, 39–72; KURT RUH: *A nyugati misztika története I.*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006, 135–153, 164–182, 235–348; JOHANNES CASSIANUS: *Az egyiptomi szerzetesek tanítása I–III.*, Magyar Bencés Kongregáció, Pannonhalma – Tihany, 1998–1999, *passim*; *Szent Benedek regulája*, Bencés, Pannonhalma, 2022. (ford. Söveges Dávid); NAGY SZENT GERGELY PÁPA: Szent Benedek élete és művei, in Dr. Szennay András (szerk.): *Népek nagy nevelője...*, Szent István Társulat, Budapest, 1981, 231–271; KARTHAUZI (II.) GUIGÓ: *Levél a szemlélődő életről*, Szent Maurícius Monostor – L’Harmattan, Bakonybél – Budapest, 2020, 15–42; SAINT-THIERRYI VILMOS: *Levél az istenhegyi szerzeteseknek*, Szent Maurícius Monostor – L’Harmattan, Bakonybél – Budapest, 2023; CLAIRVAUX-I SZENT BERNÁT: *Az alázat és a gőg fokairól / A megtérésről*, Szent Maurícius Monostor – L’Harmattan, Bakonybél – Budapest, 2008, 77–116; UÓ: *A kegyelemről és a szabad elhatározásról / Hogyan szeressük Istent?*, Paulus Hungarus – Kairosz, Budapest, 2002, 139–216; ANDREI PLESU: *Angyalok*, Koinónia, Kolozsvár, 2013, 115–146.

Ajánlott irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: „Legyetek tökéletesek”, Szent István Társulat, Budapest, é.n.; ANDREW LOUTH: *A keresztény misztikus hagyomány gyökerei*, Sarutlan Kármelita Nővérek, Magyarszék, 2019, 159–206; BERNARD MCGINN: *The Presence of God I-II*, The Crossroad Publishing, New York, 1991–1994; a *Dictionnaire de spiritualité* vonatkozó szócikkei; *A tudatlanság felhője*, Erasmus Kiadó, h. n., 1994; ROD DREHER: *Szent Benedek válasútján*, Osiris, Budapest, 2021; BAÁN IZSÁK–XERAVITS GÉZA (szerk.): *A remeteélet iskolájában*, Szent Maurícius Monostor–L’Harmattan, Bakonybél–Budapest, 2005; GIORGIO AGAMBEN: *The Highest Poverty: Monastic Rules and Form-of-Life*, Stanford University Press, Stanford 2013; BAKOS GERGELY OSB: „Középkori beöltözés az Olajfák hegyén”, in Dénesi Tamás (szerk.): *Collectanea Sancti Martini IX* 21–44; JOS DECORTE: Szeretetszisztematika egykor és ma, in *Katekhón III (2006)* 4. sz. 447–476; HANS JONAS: Myth and Mysticism: A Study of Objectification and Interiorization in Religious Thought, in *The Journal of Religion XLIX* (1969) 4. sz. 315–329.